

Fejlesztő nevelés – oktatás

Intézményi Rehabilitációs Pedagógiai Program

Dalmady Gyöző Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény
Nagykőrös, 2750
Kalocsa Balázs utca 3.
Tel: 06-53/550-290, 550-291

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3
A fejlesztő nevelés - oktatás pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	4
Alapelvei:	4
Céljaink:	4
Feladatunk:	5
Fejlesztési területek:	5
Eszközök, eljárások:	7
Mérés, értékelés:	8
Kapcsolattartás a szülőkkal, tanulókkal:	8
Jogszabályi hivatkozás:	9

BEVEZETŐ

A rehabilitációs pedagógiai program elkészítésénél figyelembe vettük:

- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának alapelveit, a gyógypedagógia tudományelméletét, filozófiáját, módszereit, eszközeit, gyakorlatát,
- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának Irányelvét,
- a szülők elvárásait, a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,

A rehabilitációs pedagógiai program alapján készített egyéni fejlesztési terv célja, hogy a tanuló szükségleteit és fejlődéstörténetét figyelembe véve megalapozza a gyermek nevelésének, oktatásának személyre szabott tervezését, és meghatározza nevelésének, oktatásának és fejlesztésének súlypontjait. Az egyéni fejlesztési terv valamennyi fejlesztési terület feladataira kiterjed.

Elsődleges cél

Célunk a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók speciális megsegítése gyógypedagógia eszközzel, amely lehetővé teszi a személyiségük és képességük fejlesztését, ezáltal a családi (mikro) és társadalmi (makro) környezetbe való beilleszkedésük elősegítését.

A súlyos és halmozott fogyatékos az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók - mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés - minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékos hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. A fogyatékosok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg (SNI irányelvek).

A fejlesztő nevelés - oktatás pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelvei:

- A gyermek saját adottságaihoz, képességeihez igazodó, egyéni fejlődési tempóját figyelembe vevő személyiség-fejlesztő munka.
- Az önkiszolgálási képesség kialakítása, a mindennapi tevékenységrendszer dinamikus sztereotípiákká válásával. Az önállósulási és öntevékenységi vágy felkeltése, segítése, támogatása.
- A pedagógusok személyisége, attitűdjei olyan légkört teremtenek, amelyek megalapozzák és aktivizálják a kommunikációs képességeket.
- A munkatevékenység során előtérbe kerül a kitartó munkavégzés képességének kialakítása. A mindennapi tevékenységek, szokásrendszerének megalapozása, praktikus ismeretek nyújtása segítik az elemi munkaszokások elsajátítását.

Céljaink:

- A gyermek bármely megnyilvánulásának értelmes közlésként való értelmezése, és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása.
- A pedagógus és a gyermek közötti bizalmas, bensőséges kapcsolat kialakítása, a kommunikáció iránti igény felkeltése, erősítése.
- Fejlesztő ápolás-gondozás, a gyermekek szükségleteinek kommunikációval kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése.
- Lehetőség szerint az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a mindennapos rutinhelyzetekben való tájékozódás segítése, a választás lehetőségének felkínálása.
- Lehetőség szerint a beszélt kommunikációs formák elsajátításának előkészítése, a nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába.
- Az alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása.
-

Feladatunk:

Komplex gyógypedagógiai megsegítés a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési területek alapján, egyénre szabottan, amely a fejlesztési terv szerint évente értékelésre kerül.

- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók szükségleteiknek és fogyatékoságaik struktúrájának megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljenek.
- a fejlesztés, lehetőség szerint segítse a lehetőség szerinti legnagyobb önállóság elérését, a társadalomba való teljesebb beilleszkedést.
- a tanuló és a pedagógus közötti összhang, együttműködés kialakítása
- kommunikációs lehetőségeinek kipuhatolása, feltárása, és kiaknázása, sokoldalú fejlesztése
- verbális, nonverbális kommunikáció kialakítása
- testkép, testfogalom lateralitás kialakítása
- alapvető szükségleteit ki tudja fejezni.
- családterápiás céllal a családok, szülők segítése
- gyermekek képessé váljanak a családi életbe való beilleszkedésre
- figyelembe venni a szülők elvárásait
- mindennapi gyakorlati készségek kialakítása
- a fejleszthetőség, önálló tevékenykedtetés
- biztonságérzet kialakítása
- a sérült gyermekek személyiségfejlesztésével a másodlagos sérülések megelőzése
- az egyéni szükségletekhez igazított differenciált képességfejlesztés, terápiás szemlélet érvényesülése
- a sérült képességek kompenzáló nevelése, a viszonylag épen maradt képességek maximális fejlesztése

Fejlesztési területek:

- érzelmi és szociális nevelés
- játékra nevelés
- mozgásnevelés

- Alapmozgások kialakítása, korrigálása
 - Nagymozgás finommozgások fejlesztése
 - Spontán mozgásfejlődés támogatása
 - Saját test megélésének elősegítése
 - Az utánzókézség fejlesztése
 - Az érző és mozgató funkciók, valamint ezek integrációjának sokoldalú fejlesztése
 - A szenzomotoros ismeretszerzési lehetőségek javítása
 - Manipulációs készség, vizuomotoros koordináció fejlesztése
 - Mozgásos tapasztalatszerzésre építve az elemi mozgáskultúra kialakítása
 - Mozgásos sikerélményekre alapozva az önismeret fejlesztése, önbizalom növelése
 - Szociabilitás
- lehetőség szerinti önállóságra nevelés
 - komplex gyógypedagógiai fejlesztés
- **Bazális stimuláció, minden érzékelési terület bevonásával:**
 - szomatikus ingerlés
 - vestibuláris ingerlés
 - vibratorikus ingerlés
 - akusztiko-vibratorikus ingerlés
 - orális ingerlés
 - akusztikus érzékelést fejlesztő feladatok
 - taktilis orientálódás
 - szaglási érzékelés
 - ízlelési érzékelés
 - vizuális érzékelés
- **Mozgás, egyensúlyérzék fejlesztése, tájékozódás**
 - **Önkiszolgálás, gondozás, öltözés, étkezés, szobatisztaságra szoktatás, toalett-tréning**
 - A gyermek folyamatosan egyre nagyobb önállóságra tegyen szert az egyes tevékenységek végzése során.
 - Fejlesztő ápolás-gondozás

- Verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- Testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek ruhadarabok viszonyának felismerése
- Speciális szükségleteknek megfelelő komfortérzés kialakítása
- Társadalmilag elfogadott viselkedési formák elsajátítása
- Téri tájékozódás segítése.
- A mindennapi élethez szükséges életvezetési ismeretek, készségek, háztartási ismeretek elsajátítása, alkalmazása

- **Kommunikáció:**

- Beszédszervek ügyesítése, passzív tornáztatása
- Beszédkésztetés erősítése
- Hangutánzások
- Passzív szókinccs bővítése
- Beszéd- és nagymozgások összekapcsolása
- Beszédre való odafigyelés, reagálás, kifejezőképesség és közlési képesség javítása, stabilizálása
- Hallási figyelem fejlesztése, differenciálása
- Beszéd megértése, verbális irányíthatóság kialakítása – saját névre való odafigyelés, egyszerű kérések teljesítése gesztussal, majd gesztus nélkül, szituációk, bonyolultabb kérések megértése
- igen-nem jelzés bővítése

Eszközök, eljárások:

A fejlesztő nevelés - oktatás céljának elérése érdekében a fejlesztés, az alkalmazott módszerek, minden esetben igazodnak a gyerekek életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez, egészségi állapotához, az adott szituációhoz.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

Napjaink gyógypedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő- oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk.

Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- a meggyőzés módszerei
- a tevékenység megszervezésének módszerei
- a magatartásra ható, ösztönző módszerek
- a jutalmazás
- a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek

Mérés, értékelés:

Céljainkat hosszú- és rövidtávú célkitűzésekkel valósítjuk meg, amelyek eredményességét az évenkénti felmérésekkel ellenőrizzük. A sikertelen eredmény esetében a célokat a fejlődés mértékéhez igazítjuk.

A mérés, értékelés során figyelembe vesszük:

- az életkori sajátosságokat
- sérülés -specifikumokat
- egyéni sajátosságokat

Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal:

A fejlesztő nevelés – oktatásban nagyon fontos a szülőkkel és a gyermekekkel tartott folyamatos kapcsolattartás.

Együttműködési formák:

- családlátogatás
- szülői konzultáció, tanácsadás
- nyílt foglalkozások
- írásbeli tájékoztatás

- részvétel az iskola hagyományos ünnepein

Jogsabályi hivatkozások:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

15. §

2)⁶⁷ Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdődően, hogy tankötelessé válik, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt.

(2a)⁶⁸ A fejlesztő nevelés-oktatást a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában

a) saját intézményében külön erre a célra létrehozott csoportban,

b) otthoni ellátás keretében,

c) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

(3)⁶⁹ A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét. A fejlesztő nevelés-oktatást az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével kell megszervezni. A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál. Indokolt esetben a szülő kérésére, ha a gyermek állapota szükségessé vagy lehetővé teszi, ennél több vagy kevesebb óraszám is megállapítható. Megszervezésekor e törvénynek a tankötelezettségre, a pedagógiai munka szakaszaira, a Nat-ra és a kerettantervekre, az intézménytípusokra, a tanítási év rendjére, a tanítási, képzési idő rendjére, a tanulói jogviszony létesítésére, a gyermek, tanuló kötelességének teljesítésére és a felnőttoktatásra vonatkozó rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

(4)⁷⁰ A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét. A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztják be fejlesztő csoportokba.

(5) Ha a tanuló - a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető

a) otthoni ellátás keretében,

b) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

11. §

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló esetében az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás a fejlesztő nevelés-oktatás teljes időtartamára engedélyezhető.

140. § (1) A tankötelezettség teljesítését a fejlesztő nevelés-oktatásban

a) az a gyermek kezdheti meg, aki hatodik életévét május 31. napjáig betölti,

b) a szülő kérelmére az a gyermek is megkezdheti, aki a hatodik életévét az év december 31. napjáig betölti.

(3) A fejlesztő nevelés-oktatás a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelésének, oktatásának irányelve alapján készített intézményi rehabilitációs pedagógiai program és a tanév helyi rendjét meghatározó éves munkaterv alapján folyik.

(4) A fejlesztő nevelés-oktatás a tanév rendjéhez igazodó, a tankötelezettség teljes időtartama alatti rehabilitációs célú, az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat. A nevelés-oktatás fejlesztési területeinek tartama tanítási évfolyamokra nem tagolódik, a pedagógiai munka szakaszolása a tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálásában, koncentrikus bővítésében jelenik meg.

(5) A tanév tizenkettedik hetének végéig minden tanuló részére el kell készíteni a személyre szabott, a tanuló fejlesztésének súlypontjait meghatározó egyéni fejlesztési tervet.

(6) A tanuló fejlődését a nevelőtestület a tanítási év végén, a központilag kiadott nyomtatványon szövegesen értékeli. A szöveges értékelés tartalmazza a tanulónak az egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, valamint a következő tanítási év egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez szükséges javaslatokat.

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról 3. melléklete iránymutatásai szerint készítettük el intézményünk rehabilitációs pedagógiai programját.

Nagykőrös, 2017. szeptember 01.